

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN
VOORZITTER VAN DE DERDE KAMER

ARREST

nr. S/2012/0163 van 25 juli 2012
in de zaak 1112/0099/SA/3/0113

In zake:

1. de vzw [REDACTED]
2. de vzw [REDACTED]
3. de vzw [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Hans VAN DOOREN
kantoor houdende te 9220 Hamme, Stationsstraat 50
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

verzoekende partijen

tegen:

de **GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het
Agentschap Ruimtelijke Ordening, afdeling Oost-Vlaanderen

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Veerle TOLLENAERE
kantoor houdende te 9000 Gent, Koning Albertlaan 128
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

verwerende partij

*Tussenkommende
partijen :*

1. de nv [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Charles-Antoine LEUNEN en Kristien ABRATH
kantoor houdende te 1050 Elsene, Marsveldplein 5
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

2. de [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Jan BOUCKAERT en David D'HOOGHE
kantoor houdende te 1000 Brussel, Loksumstraat 25
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De vordering, ingesteld met een aangetekende zending van 29 september 2011 en geregulariseerd met een aangetekende zending van 24 oktober 2011, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van het besluit van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het Agentschap Ruimtelijke Ordening, afdeling Oost-Vlaanderen van 9 augustus 2011 waarbij aan de eerste tussenkomende partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het bouwen van een nieuwe gevangenis.

De aanvraag betreft de percelen gelegen te [REDACTED] en met kadastrale omschrijving [REDACTED].

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij heeft een nota betreffende de vordering tot schorsing ingediend en een afschrift van het administratief dossier neergelegd. De repliek in feite en in rechte van de tussenkomende partijen betreffende de vordering tot schorsing is vervat in hun verzoekschriften tot tussenkomst.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 18 januari 2012, alwaar de vordering tot schorsing werd behandeld.

Kamervoorzitter Filip VAN ACKER heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hans VAN DOOREN die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Veerle TOLLENAERE die verschijnt voor de verwerende partij, advocaat Kristien ABRATH die verschijnt voor de eerste tussenkomende partij en advocaat Jan ROGGEN die loco de advocaten Jan BOUCKAERT en David D'HOOGHE verschijnt voor de tweede tussenkomende partij, zijn gehoord.

De kamervoorzitter heeft de zaak in dezelfde staat in voortzetting geplaatst naar de terechtzitting van 15 februari 2012 zodat de verzoekende partijen schriftelijk konden reageren op de opgeworpen excepties in verband met het belang en de hoedanigheid, en de verwerende partij en de tussenkomende partijen hierop konden repliceren. Alle partijen hebben een aanvullende nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 15 februari 2012, alwaar de vordering tot schorsing werd behandeld.

Kamervoorzitter Filip VAN ACKER heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hans VAN DOOREN die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Veerle TOLLENAERE die verschijnt voor de verwerende partij, advocaat Kristien ABRATH die verschijnt voor de eerste tussenkomende partij en advocaten Jan ROGGEN en Guan SCHAIKO die loco de advocaten Jan BOUCKAERT en David D'HOOGHE verschijnen voor de tweede tussenkomende partij, gehoord.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen van titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en van de bepalingen van het reglement van orde van de Raad, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 20 november 2009.

III. TUSSENKOMST

1.

De nv [REDACTED] vraagt met een op 6 december 2011 ter post aangetekend verzoekschrift om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de derde kamer heeft vastgesteld, met een beschikking van 12 december 2011, dat er grond is om het verzoek in te willigen en dat de verzoeker tot tussenkomst aangemerkt kan worden als belanghebbende in de zin van artikel 4.8.16, §1, eerste lid VCRO voor wat betreft de behandeling van de vordering tot schorsing.

2.

Eveneens met een op 6 december 2011 ter post aangetekend verzoekschrift vraagt [REDACTED] om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de derde kamer heeft haar met een beschikking van 12 december 2011 voorlopig toelating verleend om in het geding tussen te komen, in afwachting van de storting van het rolrecht binnen een termijn van dertig dagen, die ingaat de dag na deze van de betekening van de beschikking.

De Raad stelt vast dat het verschuldigde rolrecht op 30 december 2011 en dus tijdig werd betaald zodat het verzoek tot tussenkomst kan ingewilligd worden.

IV. FEITEN

Op 19 mei 2011 (datum van het ontvangstbewijs) dient de eerste tussenkomende partij bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“de bouw van een nieuwe gevangenis”*. De aanvraag kadert in het *‘Masterplan 2008-2012-2016 voor een gevangenisinfrastructuur in humane omstandigheden’* conform de beslissingen van de Federale en Vlaamse regering van respectievelijk 18 april 2008 en 20 november 2009.

De percelen zijn niet gelegen binnen een gebied waarvoor een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet vervallen verkaveling.

De percelen zijn deels gelegen binnen de grenzen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, *“Zone voor windturbines Beveren”*, dat definitief werd vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 4 juli 2003. De percelen zijn gelegen binnen de grenzen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, *“Afbakening grootstedelijk gebied Antwerpen”*, dat definitief werd vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 19 juni 2009 en ze tot gemengd regionaal bedrijventerrein bestemt.

De percelen zijn eveneens gelegen binnen de grenzen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan *“Gevangenis Beveren”* dat definitief werd vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2011 en ze tot gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen bestemt. Vermeld besluit werd op 10 augustus 2011 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

De verzoekende partijen hebben tegen vermeld besluit een beroep tot schorsing en vernietiging ingeleid bij de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak. Met het arrest van 8 februari 2012 (nr. 217.777) het de Raad van State de vordering tot schorsing verworpen bij gebrek aan een

moeilijk te herstellen ernstig nadeel met een rechtstreekse oorzaak in het betwiste ruimtelijk uitvoeringsplan.

De percelen zijn gelegen binnen recent overstroomd gebied, meer specifiek het stroomgebied van een waterloop van tweede categorie (nummer S.007).

Binnen de projectzone zijn de buurtwegen nummers 28 en 29 gelegen. Een deel hiervan is voorzien om af te schaffen en een deel van buurtweg nummer 29 is eveneens voorzien om te verbreden.

Het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Oost-Vlaanderen, brengt op 3 juni 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit. Deze voorwaarden betreffen een archeologische prospectie die voorafgaand aan de werken dient te worden uitgevoerd.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, georganiseerd van 5 juni 2011 tot en met 5 juli 2011, worden 12 bezwaarschriften ingediend. Een deel ervan, waaronder de bezwaarschriften van huidige verzoekende partijen, pleit voor een alternatieve inplanting om de eventuele realisatie van het Meccanotracé te vrijwaren.

De deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen brengt op 16 juni 2011 een gunstig advies uit, mits het lozingsdebiet van de buffervijver tot 2l/sec per ha verharde oppervlakte beperkt wordt en het ontwerp van de infiltratiegracht na het uitvoeren van de infiltratieproeven ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de dienst Integraal Waterbeleid van het provinciebestuur.

De dienst mobiliteit van de gemeente Beveren brengt op 17 juni 2011 gunstig advies uit.

De Vlaamse Milieumaatschappij brengt op 27 juni 2011 een gunstig advies uit in verband met het grondwater en een voorwaardelijk gunstig advies in verband met de bronbemalingen.

De Vlaamse Landmaatschappij brengt op 28 juni 2011 een gunstig advies uit.

De technische dienst wegen van de gemeente Beveren brengt op 30 juni 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het departement Mobiliteit en Openbare Werken, beleid mobiliteit en verkeersveiligheid, afdeling Oost-Vlaanderen, brengt op onbekende datum een gunstig advies uit, mits beperking van het aantal parkeerplaatsen, de opmaak van een bedrijfsvervoersplan en de uitbouw van kwalitatief hoogwaardige fietsparkings met voornamelijk overdekte fietsenstallingen dicht bij de ingang.

Het Agentschap Wegen en Verkeer brengt op 30 juni 2011 een gunstig advies uit, met uitsluiting van de bomen die voorzien zijn in de bouwvrije zone van 30m langs de snelweg. Deze zone moet een maaibeheer kennen van grassen of lage struiken.

De brandweer brengt op 1 juli 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit dat stelt dat voor de elementen die niet voldoen aan de geldende regelgeving inzake brandpreventie, met name de compartimentering en de draai van de deur van de keuken/leslokaal op niveau +2 van het cellulair gedeelte, een afwijking zal moeten gevraagd en bekomen worden.

Op 18 juli 2011 beslist het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Beveren om de bezwaren grotendeels ongegrond te verklaren en brengt het een gunstig advies uit mits naleving van de voorwaardelijk gunstige adviezen van de brandweer en de technische dienst wegen.

Op 9 augustus 2011 beslist de verwerende partij de stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden te verlenen en doet hierbij de volgende overwegingen gelden:

“ ...

Bepaling van het plan dat van toepassing is op de aanvraag

De gewestelijke RUP's "Zone voor windturbines Kruibeke-Beveren" en "Afbakening Grootstedelijk Gebied Antwerpen" zijn van toepassing.

Overeenstemming met dit plan

De aanvraag is in strijd met de van toepassing zijnde voorschriften van het GRUP "Afbakening Grootstedelijk Gebied Antwerpen" .

Afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften

Art. 4.4.7. §1. In een vergunning voor handelingen van algemeen belang mag worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften, zodra de Vlaamse Regering, de gedelegeerde stedenbouwkundige ambtenaar of de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar kennis heeft van de resultaten van het openbaar onderzoek met betrekking tot een ontwerp van nieuw ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg waarmee de handelingen van algemeen belang verenigbaar zijn, voor zover:

1° het nieuwe plan de bestaande stedenbouwkundige voorschriften vervangt of van rechtswege opheft;

2° de Vlaamse Regering, het departement, het agentschap of de deputatie geen strijdigheid vaststelt van het ontwerpplan met hogere plannen of andere normen.

...

Het ontwerp - GRUP "Gevangenis Beveren", waarvan het openbaar onderzoek op 26/02/2011 werd afgesloten, overschrijft de voorschriften van de onderliggende RUP's (zie hieronder "beoordeling van de goede ruimtelijke ordening").

...

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUMKTELIJKE ORDENING

De aanvraag is deels gelegen in het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan "Zone voor windturbines Kruibeke-Beveren" (BVR dd, 04/07/2003).

De aanvraag is volgens het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan 'Afbakening Grootstedelijk Gebied Antwerpen" (BVR dd. 09/06/2009) gelegen in een "gemengd regionaal bedrijventerrein".

De aanvraag is volgens het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan "Gevangenis Beveren" gelegen in een gebied voor "gemeenschapsvoorzieningen nutsvoorzieningen". Dit GRUP werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op 18/07/2011, maar verscheen nog niet in het Belgisch Staatsblad en is bijgevolg nog niet van kracht.

Het artikel 4.4.7. §1 VCRO stelt: 'in een vergunning voor handelingen van algemeen belang mag worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften, zodra de Vlaamse Regering, de gedelegeerde stedenbouwkundige ambtenaar of de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar kennis heeft van de resultaten van het openbaar onderzoek met betrekking tot een ontwerp van nieuw ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg waarmee de handelingen van algemeen belang verenigbaar zijn, voor zover:

1° het nieuwe plan de bestaande stedenbouwkundige voorschriften vervangt of van rechtswege opheft;

2° de Vlaamse Regering, het departement, het agentschap of de deputatie geen strijdigheid vaststelt van het ontwerpplan met hogere plannen of andere normen.

De aanvraag voorziet in het oprichten van een gevangenis met bijhorende gebouwen, een perimetermuur, een ringgracht, bufferzones en de nodige parkings.

Het concept bestaat uit een kruisvormig gebouw met clusters van andere gebouwen er rond. Het geheel werd zo compact mogelijk gehouden. Het gebouw wordt uitgevoerd in witachtig beton. De transitiegebouwen worden met glazen lamellen voorzien; ook het administratief gebouw is erg transparant.

Er worden maatregelen getroffen om de lichthinder naar de omgeving maximaal te beperken. Zo wordt gekozen voor armaturen die geen licht naar boven uitstralen en zo min mogelijk verblinden.

De voorziene buffer zorgt er verder voor dat de visuele hinder minimaal gehouden wordt en dat mogelijke geluidshinder geminimaliseerd wordt.

De nodige veiligheidsmaatregelen worden getroffen om ontsnappingen te voorkomen: de muur wordt uitgevoerd in glad beton, dakoverstekten zijn minimaal 1.20m breed, naden in betonnen muurelementen worden met stalen profielen gedicht om opklimmen te verhinderen, boven de wandelingen bevinden zich stalen netten, ...

De ontsluiting van het terrein gebeurt via de [REDACTED], die aansluit op de [REDACTED]. Er wordt een noodontsluiting voorzien via de [REDACTED].

Het fietsroutenetwerk zal niet onderbroken worden door de inplanting van de gevangenis; de nieuwe fietsverbinding zal evenwel op initiatief van de gemeente gerealiseerd worden. De aandacht van de gemeente wordt er dan ook op gevestigd om de timing van de nodige werken af te stemmen op de timing voor de bouw van de gevangenis.

Uit de mobiliteitsstudie blijkt dat de ontwikkeling van een gevangenis op deze locatie slechts zeer beperkte effecten zal hebben op het verkeer in de omgeving. Het "knippen" van de [REDACTED] ter hoogte van de [REDACTED] heeft daarentegen een veel groter positief effect. Ook de verdere ontwikkeling van het resterende bedrijventerrein kan zonder bijkomende mobiliteitseffecten.

Verder blijkt uit de mobiliteitsstudie enerzijds en uit het advies van het departement MOW anderzijds dat er te veel parkeerplaatsen voorzien worden.

Voor het personeel zijn er 98 parkeerplaatsen nodig, voor de bezoekers 22 (mobiliteitsstudie p.36). Met een totaal van 280 parkeerplaatsen wordt dan ook een overaanbod gecreëerd.

Aan de voorwaarde van het departement MOW om het aantal parkeerplaatsen te beperken, kan tegemoet gekomen worden door een deel van de parkings als reserve in de groenstructuur te houden en deze uit de vergunning te sluiten. Een eventuele toekomstige aanvraag van bijkomende parkeerplaatsen dient gebaseerd te worden op een bedrijfsvervoersplan waarin elementen inzake openbaar vervoer opgenomen worden. Bovendien stelt MOW dat de fietsenstallingen te ver van het inkomgebouw zijn ingeplant. Er dient overwogen te worden deze te herlokaliseren naar een plaats dicht bij het inkomgebouw. Aangezien de tussenafstand evenwel voldoende beperkt blijft, wordt ter zake geen voorwaarde weerhouden.

Er worden in de aanvraag bomen voorzien op een afstand van minder dan 30m vanaf de autosnelweg. In het advies van het Agentschap Wegen en Verkeer wordt gesteld dat er geen bomen in de bouwvrije zone van 30m langs de snelweg mogen aangeplant worden. Deze zone moet een maaibeheer van grassen of lage struiken kennen. Dit wordt

opgenomen in de voorwaarden die opgelegd worden bij deze beslissing. Er wordt een waterzuiveringssysteem voorzien op eigen terrein.

Uit voormelde vaststellingen en met verwijzing naar de zeer gedetailleerde beschrijvende nota en bijlagen bij de aanvraag, kan gesteld worden dat het ontwerp beantwoordt aan de stedenbouwkundige voorschriften van het GRUP 'Gevangenis Beveren', zoals hierboven vermeld.

Het GRUP "Gevangenis Beveren" werd inmiddels definitief vastgesteld; derhalve kan gesteld worden dat de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar kennis heeft van de resultaten van het openbaar onderzoek m.b.t. het ontwerp-RUP, waar in de beslissing van de Vlaamse Regering van 15 juli 2011 ook uitvoerig naar verwezen wordt.

Dit GRUP zal de voorschriften van de voormelde RUP's opheffen en er zijn geen hogere plannen, noch tegenstrijdigheden met andere normen.

Uit dit alles kan besloten worden dat voldaan wordt aan de voorwaarden van voormeld art. 4.4,7.§1 VCRO als rechtsgrond voor de te nemen beslissing.

Er dient gewezen te worden op het feit dat de vergunning de aanvrager niet vrijstelt van het aanvragen en verkrijgen van eventuele andere vergunningen of machtigingen. Hierbij wordt expliciet verwezen naar de procedure tot afschaffing/verlegging van de buurt- en/of voetwegen die zich binnen het projectgebied bevinden.

Gelet op de locatie en de grote omvang van het project is de kans reëel dat er bij de realisatie hiervan archeologische monumenten worden aangetroffen. Het advies van Ruimte en Erfgoed, Onroerend Erfgoed. Archeologie stelt in dit verband voorwaarden die aan de uitvoering van deze vergunning worden gekoppeld.

Het project voldoet aan de toegankelijkheidsverordening en de hernelwaterverordening (zie 'watertoets'). De Vlaamse bouwmeester bracht een gunstig advies uit over het project.

Het openbaar onderzoek leverde 12 bezwaarschriften op. Op twee bezwaren na, worden alle bezwaren ongegrond verklaard (zie rubriek 'het openbaar onderzoek'). Aan het bezwaarschrift dat stelt dat er percelen zijn opgenomen die niet binnen het project vallen, wordt tegemoet gekomen door deze te schrappen uit de opsomming van de betrokken percelen.

De aanvrager wordt verder gewezen op het bezwaar met betrekking tot slagschaduw van een naburige windturbine; het is aangewezen om hiermee rekening te houden bij de realisatie van de gevangenis.

...

ALGEMENE CONCLUSIE

Tegen de aanvraag zijn er, mits naleving van de geformuleerde voorwaarden, geen stedenbouwkundige bezwaren

..."

De volgende voorwaarden worden aan vermelde vergunning gekoppeld:

" ...

1° het college van burgemeester en schepenen en de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar per beveiligde zending op de hoogte te brengen van het begin van de

werkzaamheden of handelingen waarvoor vergunning is verleend, ten minste acht dagen voor de aanvatting van die werkzaamheden of handelingen,

2° de voorwaarden die geformuleerd worden in de hierna vermelde adviezen (zie bijlagen), dienen nageleefd te worden:

- het advies van Ruimte en Erfgoed, Onroerend Erfgoed, Archeologie;

- het advies van de VMM.

3° het aantal voorziene parkeerplaatsen dient beperkt te worden tot max. 140, in te richten vanaf de zuidelijke toegang: de overige ruimte wordt ingevuld als groenvoorziening.

4° het lozingsdebiet wordt beperkt tot 21/sec/ha verharde oppervlakte

5° binnen de zone van 30m vanaf de snelweg mogen geen bomen aangeplant worden.

Deze vergunning stelt de aanvrager niet vrij van het aanvragen en verkrijgen van eventuele andere vergunningen of machtigingen, nodig als uitvoering van andere regelgevingen

..."

Dit is de bestreden beslissing.

Op 22 september 2011 verleent de deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen een milieuvergunning voor het exploiteren van het gevangeniscomplex. Het administratief beroep, aangetekend door de eerste en de tweede verzoekende partij, is aanhangig.

De milieustakingsvordering, ingeleid door de verzoekende partijen bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, werd met een beschikking van 15 februari 2012 als onontvankelijk verworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

1.

De bestreden beslissing diende niet aan de verzoekende partijen betekend te worden. Zij konden er pas kennis van nemen door de aanplakking van de in artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 6° VCRO bedoelde mededeling op het terrein. De beroepstermijn van de verzoekende partijen neemt overeenkomstig artikel 4.8.16, §2, 1°, b VCRO dan ook pas een aanvang vanaf de dag na deze van vermelde aanplakking.

2.

De verzoekende partijen voeren aan dat de in artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 6° VCRO bedoelde mededeling op 16 augustus 2011 aangeplakt werd. Zij voegen echter geen attest van aanplakking bij. Een dergelijk attest wordt nochtans overeenkomstig artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 7° VCRO op eenvoudig verzoek afgeleverd.

De verwerende partij en de tussenkomende partijen betwisten de tijdigheid van de voorliggende vordering evenwel niet.

3.

Uit het administratieve dossier blijkt dat verwerende partij de bestreden beslissing met een aangetekende zending van 12 augustus 2011 aan de eerste tussenkomende partij heeft betekend. De eerste tussenkomende partij kan deze zending ten vroegste op dinsdag 16

augustus 2011 hebben ontvangen. De in artikel 4.7.26, §4, eerste lid, 6° VCRO bedoelde termijn van tien dagen, waarbinnen de eerste tussenkomende partij, als aanvrager, tot aanplakking dient over te gaan, kon dus maar ten vroegste een aanvang nemen op dinsdag 16 augustus 2011.

Rekening houdende met voormelde gegevens dient gesteld te worden dat het door de verzoekende partijen bij aangetekende brief van 29 september 2011 ingestelde beroep tijdig is.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang en de hoedanigheid van de verzoekende partijen

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen menen over het rechtens vereiste belang te beschikken op grond van artikel 4.8.16, §1, eerste lid, 4° VCRO en verwijzen hiertoe naar hun maatschappelijk doel en activiteiten.

De eerste verzoekende partij voert aan dat zij al jaren actief is in onder meer mobiliteits- en infrastructuurprojecten van lokaal, regionaal, bovenregionaal en nationaal belang. Zowel in dit concrete dossier en bij de wijziging van het samenhangend gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan als ter gelegenheid van de actualisering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen heeft zij gemotiveerde bezwaarschriften ingediend waarbij gewezen werd op de noodzaak om het tracé van de westelijke tangent van het Meccanotracé vrij te houden.

De tweede en de derde verzoekende partij voeren aan dat zij de ontwerpers zijn van het Meccanotracé als alternatief voor het BAM-tracé. Samen waren zij de drijvende kracht achter het organiseren van het stadsreferendum in Antwerpen. Zij hebben, net zoals de eerste verzoekende partij, bezwaarschriften ingediend in het kader van het openbaar onderzoek met betrekking tot de aanvraag die heeft geleid tot de thans bestreden beslissing, in de procedure tot wijziging van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en naar aanleiding van de actualisering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De derde verzoekende partij heeft zich daarbij inzonderheid gefocust op het oorzakelijk verband tussen gezondheidsproblemen en de nabijheid van drukke snelwegen.

2.

De verwerende partij en de tussenkomende partijen betwisten de hoedanigheid van de eerste verzoekende partij en tevens het belang van alle drie de verzoekende partijen.

De eerste verzoekende partij zou niet over de vereiste procesbekwaamheid beschikken omdat de beslissing van 28 september 2011 om in rechte te treden niet rechtsgeldig zou zijn. Vermelde beslissing zou immers niet zijn ondertekend door de persoon die op dat ogenblik nog penningmeester van de eerste verzoekende partij was, maar wel door een persoon wiens aanstelling tot penningmeester nog niet was gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Vermelde beslissing zou evenmin aangeven, wat nochtans wordt vereist door de statuten van de eerste verzoekende partij, op welke redenen van hoogdringendheid er wordt gesteund om conform artikel 13bis van vermelde statuten, te worden genomen door het dagelijks bestuur en naderhand te worden bekrachtigd door de raad van bestuur van de eerste verzoekende partij.

De verwerende partij en de tussenkomende partijen wijzen er verder op dat, ter beoordeling van het rechtens vereiste belang van procesbekwame verenigingen die optreden namens een groep wiens collectieve belangen door de bestreden beslissing worden geraakt, het statutair doel van dergelijke verenigingen als uitgangspunt dient gehanteerd te worden doch dat het statutair doel

van de tweede en de derde verzoekende partij echter dermate ruim en algemeen omschreven is dat het in wezen het maatschappelijk leven in al zijn facetten bestrijkt, zodat het optreden van de tweede en de derde verzoekende partij als een onaanvaardbare actio popularis dient te worden gekwalificeerd.

Specifiek met betrekking tot de tweede verzoekende partij, wordt bijkomend de aandacht gevestigd op een arrest van 8 maart 2002 van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State(nr. 104.511) waarbij de vordering van de tweede verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard omdat het maatschappelijk doel van de tweede verzoekende partij een absoluut algemene draagwijdte heeft en gelijk staat met een actio popularis. De statuten werden sedertdien wel aangepast doch het betreffen, volgens de verwerende partij en de tussenkomenende partijen, slechts minieme aanpassingen die niet verhelpen aan de door de Raad van State gedane vaststellingen.

Specifiek voor wat de derde verzoekende partij betreft, merken de verwerende partij en de tussenkomenende partijen nog op dat het bouwproject niet binnen de gebiedsbeschrijving “*de provincie Antwerpen en in het bijzonder in de gemeentes Zwijndrecht, Burcht en Antwerpen en omliggende gebieden*” ligt zodat de vordering in hoofde van de tweede verzoekende partij ook om die reden als onontvankelijk dient afgewezen te worden.

Geen van de verzoekende partijen zouden, nog volgens de verwerende en de tussenkomenende partijen, tot slot aantonen hoe de ingestelde vordering en het belang dat zij daarbij menen te hebben, zich verhoudt tot hun statutair doel. In zoverre zij hun belang menen te steunen op het zogenaamde Meccanotracé, is dit bovendien geenszins een zeker belang aangezien niets er op wijst dat vermeld tracé ooit daadwerkelijk zal worden uitgevoerd, noch dat de uitvoering ervan door de bestreden beslissing onmogelijk zou worden gemaakt.

3.

Naar aanleiding van de openbare terechtzitting van 18 januari 2012 dienen de verzoekende partijen met een aangetekende zending van 1 februari 2012 een aanvullende nota in over de opgeworpen excepties.

Met betrekking tot de betwiste procesbekwaamheid van de eerste verzoekende partij wordt in de aanvullende nota het volgende gesteld:

“ ...

De maandelijkse Raad van Bestuur vindt plaats de eerste maandag of eerste dinsdag van iedere maand en kon dus niet meer tijdig beslissen om de procedure in te leiden.

De hoogdringendheid was derhalve evident zodat het dagelijks bestuur op 28.09.2011 werd bijeen geroepen. Dat dagelijks bestuur besliste met eenparigheid van stemmen om de stedenbouwkundige vergunning in rechte aan te vechten [stuk 1], welke beslissing door de daaropvolgende Raad van Bestuur van 11.10.2011 werd bekrachtigd [stuk 2].

Verweerder en de vrijwillige tussenkomenende partijen werpen unisono tegen dat dit besluit waartoe werd beslist met toepassing van art. 13bis van de statuten niet op een formeel geldige wijze werd genomen omdat de beslissing mee onderschreven werd door de heer [REDACTED], wiens benoeming als penningmeester nochtans nooit in het Staatsblad werd gepubliceerd.

Oudere rechtspraak, genomen voor de inwerkingtreding van de nieuwe VZW-wet, stelde dat de vereniging zonder winstoogmerk zich ten aanzien van derden niet op haar

rechtspersoonlijkheid kon beroepen wanneer benoeming, ontslagneming of afzetting van beheerders niet geldig was gepubliceerd [De Taeye, S, o.c., pg. 61]. Gevolg was dat het beroep van deze vereniging onontvankelijk diende te worden verklaard.

Onder de nieuwe VZW-wet gaat het enkel nog om opschortende exceptie. De rechter zal aan de vzw een termijn opleggen waarbinnen zij aan de door de Wet gestelde formaliteiten moet voldoen. Pas wanneer binnen die termijn geen nuttig gevolg werd gegeven aan die vraag tot regularisatie, kan de vordering als niet-ontvankelijk worden afgewezen...

Wat dus rest is de vraag wat het gevolg is van het feit dat de kwestieuze beslissing van 28.09.2011 om in rechte op te treden en daartoe een raadsman te mandateren, mee is genomen door één lid van het dagelijks bestuur wiens benoeming, zo blijkt, nog niet geldig in het Staatsblad werd gepubliceerd.

De oplossing van die rechtsvraag is te vinden in het gemeen vennootschapsrecht waar wordt aanvaard dat de vennootschap toch gebonden is door de onbevoegde rechtshandelingen wanneer de daartoe bevoegde personen de onbevoegde handelingen bekrachtigen. Die bekrachtiging heeft terugwerkende kracht. Dit betekent dat de onbevoegde handeling moet worden geacht van bij aanvang bevoegd te zijn [Braeckmans, H. en Houben, R., Handboek Vennootschapsrecht, Intersentia, 2012, pg. 270, nr. 500].

In casu werd de beslissing van het Dagelijks Bestuur van 28.09.2011 bekrachtigd door de Raad van Bestuur van 11.10.2011. De beslissing om in rechte op te treden en het mandaat moeten derhalve geacht worden ab initio geldig te zijn geweest.

Daarenboven wordt nog gesteld dat uit de beslissing van 28.09.2011 zelf niet blijkt welk bijzonder geval van hoogdringendheid een beroep op deze uitzonderingsbepaling rechtvaardigt. Het is toch nogal evident dat dit beroep op de snelle procedure van art. 13bis van de statuten noodzakelijk was door de lopende vervaltermijn die op 29 september verstreek.

En nergens wordt bepaald dat zulks ook nog eens 'formeel' moest gemotiveerd worden. De hoogdringendheid was en is overduidelijk.

... ”

Verder wordt benadrukt dat de eerste verzoekende partij over een effectieve en duurzame werking beschikt en dat afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State haar belang in een arrest van 19 februari 2010 (nr. 201.000) omtrent de goedkeuring van een gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplan reeds uitdrukkelijk heeft weerhouden. Bovendien raakt de bestreden beslissing het maatschappelijk doel aangezien door de specifieke inplanting van de gevangenis de aftak van de westelijke tangent op de E17 in de praktijk onmogelijk zal worden gemaakt. Het Meccanotracé, waarvoor de eerste verzoekende partij ijvert en zal ijveren bij verdere inspraakprocedures, zal dan niet meer kunnen worden uitgevoerd.

De tweede verzoekende partij beschikt evenzeer over het rechtens vereiste belang aangezien zij, samen met de derde verzoekende partij, de ontwerper is van het Meccanotracé als alternatief voor het BAM-tracé. De inzet van deze procedure is dan ook het behoud van het alternatieve Meccanotracé met het oog op de ontsluiting van de stad Antwerpen zodat het huidige dossier op het lijf van haar statuten zou geschreven zijn. De verwijzing naar het arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 maart 2002 (nr. 104.511) is volgens tweede

verzoekende partij niet langer relevant aangezien de statuten na vermeld arrest werden bijgesteld.

Ook de derde verzoekende partij meent over een evident belang te beschikken aangezien zij betrokken was bij alle inspraakprocedures en samen met de tweede verzoekende partij het Meccanotracé heeft bedacht. Meer specifiek heeft zij zich hierbij gefocust op het oorzakelijk verband tussen gezondheidsproblemen en de nabijheid van drukke snelwegen. De vrijwaring van het Meccanotracé, dat het verkeer weghaalt uit gebieden met grote bevolkingsconcentraties, ligt dus volledig in de lijn van het maatschappelijk doel dat zij nastreeft en behartigt. Aangezien dit dossier een impact heeft op de ontsluiting van Antwerpen en bij uitbreiding op de afhandeling van de belangrijkste verkeerstromen van het land, voldoet ook de derde verzoekende partij aan het territoriale specialiteitsbeginsel.

4.

De verwerende partij heeft bij aangetekende brief van 8 februari 2012 een aanvullende nota ingediend, waarbij wordt geantwoord op de aanvullende nota van de verzoekende partijen.

Omtrent de procesbekwaamheid van de eerste verzoekende partij stelt de verwerende partij dat de verwijzing naar de nieuwe vzw-wet irrelevant is. De statuten van de eerste verzoekende partij zijn duidelijk. De beslissing om in rechte op te treden is niet genomen en ondertekend door de drie daartoe op dat ogenblik bevoegde personen en er is tot op heden trouwens nog steeds geen aanstelling gepubliceerd van de persoon die als penningmeester heeft ondertekend. Bovendien kan er geen sprake zijn van een retroactieve werking van de bekrachtiging van een beslissing die op een onregelmatige wijze werd genomen.

Aangaande het belang van alle verzoekende partijen merkt de verwerende partij op dat het indienen van bezwaarschriften en het organiseren van een stadsreferendum niet automatisch een belang impliceert bij een procedure bij de Raad. Tevens tonen de verzoekende partijen niet aan hoe de bouw van de gevangenis hun belangen schaadt en waarom een minimale aanpassing/verschuiving van het Meccanotracé niet mogelijk zou zijn. Bovendien blijkt, specifiek voor de derde verzoekende partij, dat het betwiste project niet gesitueerd is binnen haar gebiedsomschrijving.

5.

De aanvullende nota's die de tussenkomende partijen hebben ingediend met een aangetekende zending van 8 februari 2012, dupliceren het standpunt van de verwerende partij. Bijkomend stellen zij opnieuw, hun aanvankelijke schriftelijke uiteenzetting herhalend, de hoogdringendheid van de genomen beslissing om in rechte op te treden door het dagelijks bestuur in vraag.

1. Het belang en de hoedanigheid van de eerste verzoekende partij

De Raad stelt vast dat de eerste verzoekende partij een afschrift van haar actueel geldende statuten, van de akte van aanstelling van haar organen en van haar beslissing om in rechte op treden bij haar verzoekschrift heeft gevoegd.

Nog los van de vraag of de eerste verzoekende partij zich op de hoogdringendheid uit artikel 13bis van haar statuten kon beroepen, stelt de Raad samen met de verwerende partij en de tussenkomende partijen vast dat de beslissing om in rechte te treden, genomen door het dagelijkse bestuur op grond van artikel 13bis van de statuten, werd ondertekend door de heer ■■■■■, als penningmeester van de eerste verzoekende partij.

Uit de voorgelegde akte van aanstelling van de organen van de eerste verzoekende partij, neergelegd op de griffie van de rechtbank van Koophandel te Dendermonde op 28 december 2005, blijkt evenwel dat de heer ■■■■■ werd aangeduid als penningmeester. De eerste verzoekende partij brengt noch met haar inleidend verzoekschrift, noch met haar aanvullende nota een officieel stuk bij waaruit zou blijken dat de heer ■■■■■ inmiddels, en in het bijzonder op het ogenblik dat tot het optreden in rechte werd beslist, werd aangesteld als penningmeester van de eerste verzoekende partij.

De Raad dient dus vast te stellen dat het dagelijks bestuur niet op rechtsgeldige wijze beslist heeft om in rechte op te treden. De bekrachtiging van de beslissing door de Raad van bestuur op 11 oktober 2011 kan dit gebrek niet goedmaken aangezien deze bekrachtiging gebeurde buiten de termijn om beroep aan te tekenen bij de Raad. De eerste verzoekende partij beschikt bijgevolg niet over de vereiste hoedanigheid om een vordering in te stellen bij de Raad waardoor de vordering in hoofde van de eerste verzoekende partij onontvankelijk dient te worden verklaard.

In zoverre vastgesteld moet worden dat de eerste verzoekende partij zich niet op rechtsgeldige wijze tot de Raad heeft gewend, is een onderzoek van haar belang bij de voorliggende vordering niet aan de orde.

2. Het belang en de hoedanigheid van de tweede verzoekende partij

De Raad stelt vast dat de tweede verzoekende partij bij het inleidend verzoekschrift een afschrift heeft gevoegd van haar actueel geldende statuten, van de akte van aanstelling van haar organen en van het bewijs dat het daartoe bevoegde orgaan heeft beslist om in rechte op te treden. De verzoekende partij beschikt bijgevolg over de vereiste hoedanigheid om een vordering in te stellen bij de Raad.

De tweede verzoekende partij kan als een procesbekwame vereniging bij de Raad op grond van artikel 4.8.16, §1, eerste lid, 4° VCRO op ontvankelijke wijze een beroep instellen indien zij aantoonst dat (a) zij namens de groep een collectief belang nastreeft in overeenstemming met de statutaire doelstellingen van de vereniging (te onderscheiden met algemeen belang) en waarbij het collectief belang niet de optelsom is van de individuele belangen van haar leden, (b) het ingeroepen collectief belang door de bestreden beslissing bedreigd of geschaad wordt en (c) de vereniging beschikt over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten.

De Raad stelt vast dat het maatschappelijk doel van de verzoekende partij in artikel 4 van de statuten als volgt is omschreven:

“ ...

De vzw [REDACTED] heeft als doel het ondersteunen van de beweging “stRaten-generaal”. Deze beweging en de vzw [REDACTED] hebben als doel:

Algemeen via burgerparticipatie bijdragen tot de bescherming en bevordering van de leefkwaliteit van het (stedelijk) leefmilieu, in zijn breedste betekenis en samenhang, van wijk tot wereld en ook voor de toekomstige generaties op basis van duurzaamheid en dierbaarheid

Bijzonder: actief meewerken aan de implementatie van Agenda 21 op lokaal vlak.

De vereniging heeft ook specifiek tot doel de bescherming van het algemeen belang, leefkwaliteit en milieubelang van de bewoners van haar werkingsveld. De vereniging streeft dit doel o.m. na door het verlenen van advies en bijstand, door het deelnemen aan adviesorganen en eventueel door het instellen van vorderingen.

...”

Haar werkingsveld omschrijft de tweede verzoekende partij in artikel 3 van de statuten als zijnde het grondgebied van het Vlaams Gewest en van de stad Antwerpen in het bijzonder.

De Raad is van oordeel dat het maatschappelijk doel van de verzoekende partij onderscheiden is van het algemeen belang en dat het verzoek tot schorsing van de tenuitvoerlegging en vernietiging van de bestreden beslissing bijgevolg niet kan beschouwd worden als een actio popularis. Tevens blijkt uit niets dat de verzoekende partij alleen optreedt ter verdediging van de individuele belangen van haar leden maar dat zij integendeel optreedt voor een collectief belang, met name de bescherming van de leefkwaliteit en het milieubelang van de bewoners van haar werkingsveld.

De bestreden beslissing verleent een stedenbouwkundige vergunning voor de bouw van een nieuw gevangeniscomplex te Beveren. Uit het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken blijkt dat het project zal worden ingeplant op de westelijke tangent van het Meccanotracé, waarvan de tweede verzoekende partij de medebedenker is, als alternatief voor het BAM-tracé in het kader van de realisatie van het Masterplan Mobiliteit Antwerpen en van de Oosterweelverbinding in het bijzonder.

De Raad is van oordeel dat de bestreden beslissing het ingeroepen collectief belang, minstens indirect, kan schaden of bedreigen. Ingevolge de bestreden beslissing komt het door de tweede verzoekende partij vooropgestelde Meccanotracé, zoals het thans voorligt, eventueel in het gedrang. De collectieve belangen die de tweede verzoekende partij behartigt, lijken hierdoor geschaad, minstens bedreigd, in de zin van artikel 4.8.16, §1, eerste lid, 4° VCRO. Noch de omstandigheid dat de daadwerkelijke realisatie van het Meccanotracé onzeker is, noch het feit dat er desgevallend alternatieven voor de westelijke tangent van vermeld tracé denkbaar zijn, doen aan voorgaande vaststellingen enige afbreuk. Er valt bovendien ook niet te betwisten dat er een causaal verband kan bestaan met de realisatie van de werken die middels de bestreden beslissing werden vergund.

De Raad stelt tot slot vast dat de tweede verzoekende partij beschikt over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig haar statuten. De tweede verzoekende partij is opgericht op 16 april 2000 en heeft zich, in de loop van de jaren, voortdurend ingezet om haar doel te verwezenlijken door onder andere het uitdenken van het alternatieve Meccanotracé, het organiseren van het stadsreferendum in Antwerpen en het indienen van bezwaarschriften in het kader van het openbaar onderzoek met betrekking tot de aanvraag die heeft geleid tot de thans bestreden beslissing, in de procedure tot wijziging van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en naar aanleiding van de actualisering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen..

De tweede verzoekende partij beschikt dan ook over het rechtens vereiste belang in de zin van artikel 4.8.16 §1, eerste lid, 4° VCRO. De excepties van de verwerende partij en de tussenkommende partijen kunnen niet worden aangenomen.

3. Het belang en de hoedanigheid van de derde verzoekende partij

De derde verzoekende partij heeft een afschrift van haar actueel geldende statuten en van de akte van aanstelling van haar organen aan het verzoekschrift gevoegd. Na hiertoe conform artikel 4.8.17, §2, tweede lid VCRO te zijn verzocht door de griffie van de Raad, heeft de derde verzoekende partij met een aangetekende zending van 22 oktober 2011 een afschrift van de beslissing om in rechte te treden aan de Raad voorgelegd.

De Raad dient echter ambtshalve vast te stellen dat de beslissing om in rechte te treden van de raad van bestuur van de derde verzoekende partij pas op 3 oktober 2011, dit wil zeggen nadat de voorliggende vordering van 29 september 2011 reeds was ingesteld, werd genomen.

De derde verzoekende partij beschikte op het ogenblik dat de voorliggende vordering werd ingesteld, meer specifiek op 29 september 2011, bijgevolg niet over de rechtens vereiste hoedanigheid om een vordering in te stellen bij de Raad.

De vordering tot schorsing in hoofde van de derde verzoekende partij dient als onontvankelijk verworpen te worden. In zoverre vastgesteld moet worden dat de derde verzoekende partij zich niet op rechtsgeldige wijze tot de Raad heeft gewend, is een onderzoek van haar belang bij de voorliggende vordering niet aan de orde.

VI. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

Luidens artikel 4.8.13 VCRO kan, ter voorkoming van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel en op grond van ernstige middelen, een bestreden vergunningsbeslissing geschorst worden bij wijze van voorlopige voorziening. Overeenkomstig deze bepaling kan de Raad slechts een bestreden vergunningsbeslissing schorsen onder de dubbele voorwaarde dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen en dat ernstige middelen worden aangevoerd.

Standpunt van de partijen

Op de openbare terechtzitting van 15 februari 2012 hebben de tussenkommende partijen verklaard dat zij geen aanvang zullen nemen met de uitvoering van de eigenlijke werken en dit in afwachting van een uitspraak door de Raad omtrent de vordering tot vernietiging.

De verzoekende partijen bevestigen dat zij in dat geval niet langer aandringen op de behandeling van de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.

Beoordeling door de Raad

Hoewel het voornemen van de tussenkommende partijen om geen uitvoering te geven aan de bestreden beslissing hangende de procedure voor de Raad, het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat de tweede verzoekende partij middels de voorliggende vordering tot schorsing wenst te voorkomen, op zich niet wegneemt, kan de schorsing van de bestreden beslissing enkel

bevolen worden indien deze voor de tweede verzoekende partij, nog enig nuttig effect kan hebben.

Gegeven de uitdrukkelijke verklaring van de tussenkomende partijen, evenals de instemming van de tweede verzoekende partij, komt het de Raad voor dat de behandeling van de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing onbepaald kan worden uitgesteld.

Mocht blijken dat de tussenkomende partijen zich niet houden aan hun belofte en alsnog tot uitvoering van de middels de bestreden beslissing vergunde werken zouden overgaan, kan de Raad, hetzij ambtshalve, hetzij op vraag van de tweede verzoekende partij, overgaan tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de tweede tussenkomende partij is ontvankelijk.
2. De vordering in hoofde van de eerste en de derde verzoekende partij is onontvankelijk.
3. De behandeling van de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden vergunning wordt onbepaald uitgesteld.
4. De zaak wordt met het oog op de behandeling van de vordering tot vernietiging verwezen naar de vierde kamer, voorgezeten door mevrouw Nathalie DE CLERCQ.

Het oorspronkelijke rolnummer wordt voor de behandeling van de vordering tot vernietiging gewijzigd in het rolnummer: 1112/0099/SA/4/0113.

5. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de beslissing ten gronde.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op 25 juli 2012, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, derde kamer, samengesteld uit:

Filip VAN ACKER, voorzitter van de derde kamer,

met bijstand van

Heidi HUANG, toegevoegd griffier.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de derde kamer,

Heidi HUANG

Filip VAN ACKER